

«МЛАД НАУЧЕН ФОРУМ ЗА МУЗИКА И ТАНЦ»
СБОРНИК 4
ОТПЕЧАТАНИ МАТЕРИАЛИ ОТ ЧЕТВЪРТАТА НАУЧНА
КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА ДОКТОРАНТИ С МЕЖДУНАРОДНО УЧАСТИЕ

В сборник 4 на поредицата „Млад научен форум за музика и танц” са публикувани докладите на 25 докторанти, взели участие на 4 и 5 април 2009 година в Четвъртата научна конференция с международно участие, проведена в Семинарната зала на библиотеката на Нов български университет в София, ул.„Монтевидео” № 21. Традиция е Конференцията да се организира от департамент “Музика” и има все по-голям отзвук в средите на музиканти и хореографи, които търсят място за научна изява и имат необходимост от дискусия. Сборникът е периодично издание на НБУ – МЛАД НАУЧЕН ФОРУМ ЗА МУЗИКА И ТАНЦ. Форумът е вече утвърдено средище за научна работа на млади творци от академии и университети. На нея млади и активни хора отново се събраха, за да представят своите концепции във връзка с научните тези, които разработват. До момента такива конференции бяха проведени през 2006, 2007 и 2008. Конференцията бе отворена и за доктори.

Още с Първата научна конференция на докторанти (с международно участие) се създаде трибуна за изява на докторантите по музикознание не само от Нов български университет, чиято дейност тя се явява, но и на докторанти от други университети и академии, както и на чужденци докторанти. Възможността да обменят научен опит, да споделят идеи, да обосновават методи на изследвания, да показват научни резултати и желанието на организаторите тази конференция да е периодична и в следващите години, вече е реалност.

Конференцията отново се организира под опитното ръководство на проф. Димитър Христов, д.н., който председателства научните изложения и дебатите по тях, както и общата дискусия. Поканени бяха като гости и всички ръководители на докторантите. Имаше и много други участници и гости, защото в конференцията могат да вземат участие и други интересувачи се учени, музиколози, слушатели, преподаватели и прочие.

Като естествено продължение на конференцията е и отпечатването на докладите на участниците, като за това е организирано периодично научно издание на форума, което допълва възможностите за младите участници с публикуване на материалите от събитието.

Благодарение на постоянството на департамент „Музика”, с финансовата подкрепа на НФ „Култура”, на Фонда за Стратегическо развитие към Настоятелството на НБУ и на Магистърски факултет стана факт четвъртият сборник от поредицата и се създаде една нова общност от млади учени, активни и решени да изведат музикалната наука на България на високо европейско ниво.

Доц. д-р Милена Шушулова
Ръководител на проекта

**ЗА СБОРНИК № 4 С ДОКЛАДИ ОТ НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА
ДОКТОРАНТИ
“МЛАД НАУЧЕН ФОРУМ ЗА МУЗИКА И ТАНЦ”
(проведена на 4 и 5 април 2009 в НБУ)**

Идеята за периодичното провеждане на една **Научна конференция за докторанти с международно участие**, с домакинството на департамент “Музика” на НБУ, в която да участват докторанти и от Новия университет, БАН, НМА, ЮЗУ, ВТУ и други университети от страната и чужбина е вече факт. Тя се превърна в традиция и за четвърти път в НБУ се събраха млади учени в областта на музикалното и танцово изкуство. Тази възможност за обмяна на научен опит, споделяне или раждане на идеи, обосновка на методи на изследвания, демонстриране на резултати е подкрепена и от научните ръководители на докторантите. Все повече доктори взимат участие във форума. Ефективната форма на сътрудничество между институциите на висшето образование се подкрепя от културния потенциал в университетите, защото подпомага възпроизвеждането, съхраняването и изграждането на цялостна млада научна общност в Европа. Сборник №3 бе подкрепен от НФ “Култура”, за което сме благодарни. Сега предлагаме следващия – № 4. Националната библиотека представи сборника в международния обмен.

Превръщането на сборниците с доклади в периодично научно издание на форума ще допълва възможностите за публикации на младите участници в и без друго оскъдните научни издания, които обществената среда предлага днес.

Смятам, че трябва да помагаме на младите кадри в България да имат публикации и да се представят подобаващо в Обединена Европа.

Отново изказвам своята гореща подкрепа на идеята за печатния **“Млад научен форум за музика и танц”**.

8.06.2009

Проф. Милена Моллова

за сборника
**„ЧЕТВЪРТА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ ЗА ДОКТОРАНТИ
С МЕЖДУНАРОДНО УЧАСТИЕ”**

В сборника са включени докладите от проведената за четвърти път от департамент “Музика” в Нов български университет **„Научна конференция за докторанти с международно участие”**. Форум, който се утвърди като особено привлекателен за младите хора с възможността за обмен на нови идеи и научни тези, за интересни дискусии. След първите три издания през 2006, 2007 и 2008, тази година към конференцията проявиха активен интерес и наскоро защитили докторанти, техните научни ръководители, други участници и гости, утвърдени специалисти в различни области. Особено ценна е водещата роля в конференцията на личността на изтъкнатия български теоретик и композитор проф. д.изк.н.

Димитър Христов, който председателства научните изложения и разговорите по тях, както и общата дискусия. С респектираща ерудиция присъствието му и неговите коментари създават уникална възможност за задълбочен научен дебат, който отваря пространства на нови идеи и перспективи в науката, разкрива нови хоризонти пред младите хора и очертава възможности за съвместни проекти и интегриране в европейското и световно научно пространство. Благодарение на постоянството на департамент „Музика” с подкрепата на ръководството на Нов български университет, конференцията вече е привлекателна престижна научна трибуна и възможност за сътрудничество между институциите на висшето образование и науката в сферата на докторантския апарат, стимулира изграждането на цялостна млада научна общност в Европа.

Сборникът от конференцията като периодично научно издание на форума е не само възможност за публикуване на научните текстове на млади хора – запечатвайки реалното състояние на техните интереси и зрялост, той е особено показателен за движението и перспективите на съвременната млада научна мисъл. Така изданието от своя страна предоставя възможности за анализ, който е особено важен и показателен за състоянието на българското образование и наука и вписването му в европейския контекст на актуални научни търсения. В подкрепа на това е широкото поле на интереси, което очертават докладите – от проблематика, свързана с древните култури в Азия и философски и музикално-теоретични проблеми на темата „религия–музика–танц” до попкултурата и продуцентството в музиката, българското композиторско творчество, изпълнителското музикално изкуство и съвременните педагогически подходи. В конференцията участват млади хора, докторанти в Института за изкуствознание – БАН, НМА „Проф. Панчо Владигеров”, Софийския университет „Св. Климент Охридски”, Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий”, Югозападния университет “Неофит Рилски” – Благоевград, Нов български университет и др. Техни научни ръководители са водещи учени и преподаватели, сред които проф. д.изк.н. Димитър Христов, проф. д.изк.н. Румен Цонев, проф. д.изк.н. Томи Кърклияски, ст.н.с. I ст. д.изк.н. Елена Тончева, ст.н.с. I ст. д.изк.н. Розалия Бикс, ст.н.с. I ст. д.изк.н. Кристина Япова, ст.н.с. I ст. д.изк.н. Клара Леви, проф. д-р Нева Кръстева, проф. д-р Георг Краев, проф. д-р Илка Попова, проф. д-р Иля Йончев и др.

Като музиколог (и като главен редактор на академичното списание „Българско музикознание”, което също се стреми да привлича за автори и талантиливи млади учени) следя с професионален интерес ежегодните конференции. Високо оценявам усилията на организаторите за отпечатването на изнесените доклади, научните съобщения и дискусиите в издание, което има свой профил и това го прави още по-ценно.

Вярвам, че проектът ще бъде оценен по достойнство и ще получи финансова подкрепа.

София, 7 юни 2009

Ст.н.с. I ст. д.изк.н. Елисавета Вълчинова-Чендова
Институт за изкуствознание – БАН,
Главен редактор на списание „Българско музикознание”,
Председател на секция „Музиколози” – СБК

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪВРЕМЕННО КОМПОЗИТОРСКО ТВОРЧЕСТВО

1. **Пенка Димитрова Драгоева**, Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий” с научен ръководител: проф. д-р Нева Кръстева.

Доклад: **“АЗИАТСКИ ТАНЦ” И “БАЛКАНСКИ ТАНЦ” НА ПАНЧО ВЛАДИГЕРОВ – ДВА МОДЕЛА НА ИЗТОЧНАТА ТАНЦОВА СТИХИЯ**

Резюме: При разглеждането на творчеството на Панчо Владигеров от гледна точка на “екзотичното” като един негов аспект се открояват разнообразните прояви на авторската рефлексия за Изтока/Ориента. Две клавирни произведения на композитора, създадени през 50-те години на ХХ век – “Балкански танц” от “Картини” (оп. 46) и “Азиатски танц” от “Три концертни пиеси” (оп. 57) – показват претворяването на танцовата стихия, извеждаща към Изтока в неговите европейски и азиатски хоризонти. Въпреки общия генезис на жанровата първооснова, в музикално-технологично отношение тези пиеси демонстрират два различни авторски подхода, което се доказва най-ярко на равнището на метроритъма, мелодиката и ладовите решения. И въпреки че ориенталското звучене и в двата случая е осмислено със средствата на съвременния музикален език, у нас спонтанно се заражда усещането за представяне на балканския танц през собствения поглед на българския (балканския) композитор, а на азиатския – пречупен през призмата на западноевропейското разбиране за обобщено източно звучене.

Title: PANCHO VLADIGEROV’S “ASIAN DANCE” AND “BALKAN DANCE” - TWO SAMPLES OF THE EASTERN DANCE DYNAMISM

Penka Dimitrova Dragoeva

Summary: Studying the works of Pancho Vladigerov from the point of view of the exotic, we can distinguish between various forms of the author’s reflections on the East/the Orient. Two of his compositions for keyboard instruments, created in the 50s of the 20th century, namely “Balkan Dance” (included in “Pictures”, op. 46) and “Asian Dance” (included in “Three Concert Pieces”, op. 57) demonstrate the dynamism of the Eastern dance in Europe and Asia. Despite the common genesis of the genre, the two pieces exhibit different approaches to musical technology which is best observable on the levels of metrorhythm, melodies and scale decisions. In spite of the fact that the Oriental Sounding of the dances has been rendered in the language of contemporary music, we spontaneously feel that the “Balkan Dance” reflects the Bulgarian approach of the composer, while the “Asian Dance” reflects the West European concept of generalized Eastern sounding.

2. **Снежина Величкова Врангова-Петкова**, НМА „Панчо Владигеров” с научен ръководител: проф. Томи Кърклияски, д.н.

Доклад: **ПРЕЛЮД, АРИЯ И ТОКАТА, 1947-1954 ОТ МАРИН ГОЛЕМИНОВ ПРЕЗ ПРИЗМАТА НА КЛАВИРНИЯ КОНЦЕРТ**

Резюме: В доклада се проследяват творческите предпоставки за създаването на Прелюд, ария и токата за пиано и оркестър, 1947-1954 от Марин Големинов и постепенното осмисляне - конструиране на цикъла като образец на клавирно-концертния жанр. Посредством извеждане на спецификата на жанровия подход и анализ на формообразуващи начала и определени аспекти на изразността, става

ясно, че творбата е начало на синтезните търсения на композитора в жанровата област и съответно - част от центробежните тенденции в сферата на концертността след петдесетте години на XX век.

Title: PRELUDE, ARIA AND TOCCATA FOR PIANO AND ORCHESTRA BY MARIN GOLEMINOV THROUGH THE PRISM OF THE PIANO CONCERTO

Snezhina Vrangova – Petkova

Summary: The report studies the creative prerequisites for the creation of *Prelude, aria and toccata for piano and orchestra*, 1947-1954, by Marin Goleminov and the gradual consideration and construction of the cycle as an example of the piano concertos genre. The exposition of the specifics of the genre approach and analysis of the formation basics as well as certain aspects of the expressiveness, make it clear that the work in question is the beginning of the composer's synthesis quest in the field of genre and respectively - a part of the centrifugal tendencies in the area of concert activities in the 2nd half of the 20th century.

3. **Вера Михайлова Ценова**, БАН – Институт за Изкуствознание с научен ръководител ст.н.с. I ст. Розалия Бикс, д.н.

Доклад: "PASSION CHORALES" В ОПЕРАТА „ПЪНЧ И ДЖУДИ” ОТ ХАРИСЪН БЪРТУИСТЪЛ

Резюме: Целта на разработката е да проучи специфични черти, съвременна трактовка, композиционни похвати и драматургична роля на „*passion chorales*” в операта „Пънч и Джуди” от Харисън Бъртуистъл.

Темата не е проучвана досега в България. Разработването ѝ се извършва почти изцяло върху чуждестранен материал, част от който е специално поръчан от Института за изкуствознание при БАН.

Title: PASSION CHORALES IN THE OPERA „PUNCH AND JUDY” BY HARRISON BIRTWISTLE

Vera Mihailova Zenova

Summary: The main purpose of the paper is to discover specific features, contemporary treatment, compositional devices and dramaturgical functions of the „*passion chorales*” in the opera “Punch and Judy” by Harrison Birtwistle.

Until now the subject has not been researched in Bulgaria. Its elaboration is happening almost fully on international materials, part of which has been specially ordered by the Institute of Art Studies of the Bulgarian Academy of Sciences.

4. **Никола Вълчанов Вълчанов**, Софийски университет „Свети Климент Охридски” с научен ръководител проф. Румен Байрактаров

Доклад: МОНОТЕМАТИЗМЪТ ВЪВ ФОРМАТА-СТРУКТУРА И ФОРМАТА-ПРОЦЕС В КОНЦЕРТ ЗА ДВЕ ЦИГУЛКИ И СТРУНЕН ОРКЕСТЪР ОТ МИХАИЛ ПЕКОВ

Резюме: Монотематизмът като композиционен подход и като принцип на формообразуване е широко застъпен в творчеството на Михаил Пеков и по-специално в симфоничното творчество. Основните предпоставки за това могат и трябва да се търсят в две насоки. Едната се отнася до тясната връзка между архитектурата и музикалния тематизъм на произведенията. Съществен белег тук е обособяването в отделни стилови направления на различните принципи на формообразуване. Този процес е продиктуван от стремежът към изграждане на ясна като състав и съдържание форма, освободена от усложняване или размиване на рамките на отделните структурни звена, в която изложението да разгърне цялостния си емоционален заряд посредством ясна и точна музикална мисъл. При изследването на

проявленията на монотематизма във формата-структура и формата-процес при симфоничните произведения на Михаил Пеков и конкретно в Концерт за две цигулки и струнен оркестър, основният акцент пада върху музикално-аналитичният подход, не само като средство за описание и обяснение на най-характерните черти на произведението, но и като начин за извеждането на основни изводи и заключения.

Title: THE MONOTHEMATISM

Nikola Balchanov Valchanov

Summary: Monothematism as a composer's approach and as a principle of morphology is widely distributed in the Michail Pekov's works and especially in symphonic ones. The main premises may be in two directions. The first is related with closeness between architectonics and musical thematism in the compositions. A special feature here is the differentiation of separate style lines of morphology's principles. This process is dictated by the tendency to creation of a clear as content and composition form. The form is free from complication or unclear frames of the separate structural groups as it develops its emotional intensity by a clear and exact musical idea. As a whole, in Pekov's symphonism the classical type of structure prevails. His sonata's form gives the greatest possibilities for developing of monothematism and it is as a fundament of the musical syntaxis. When is studying the monothematism in form-structure and form-process in Michail Pekov's compositions and more concretely his Concert for two violins and string orchestra, the main attention is on musical-analytical approach not only as an instrument for description and explanation of compositions' features but also as a way of making main conclusions.

5. **Силвия Димитрова Георгиева**, БАН – Институт за изкуствознание с научен ръководител: ст.н.с.д-р Ангелина Петрова

Доклад: ПАСАЖ И ВИРТУОЗНОСТ В МУЗИКАЛНАТА РЕАЛНОСТ ПРЕЗ ВТОРАТА ПОЛОВИНА НА ХХ ВЕК И КЛАВИРНИЯ КОНЦЕРТ В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ТОЗИ ПЕРИОД

Резюме: След осмисляне на редица възприятия и дефиниции за пасаж и пасажност в музиката, в настоящото изследване пасажът ще бъде разбран като музикално построение с виртуозен характер, т.е. такова, в което се съсредоточават технически трудности при най-често бързо движение в условията на сложна за ръката фактура. Понятието виртуозност е част от понятийния апарат на музикознанието. Отношението към виртуозността в музикалната история е променливо. През ХХ век думата „виртуозност” продължава да се използва, макар и по-рядко. Уместно и важно вече да се говори за майсторство като обобщаващо, сплитащо в неделима сплав върхови достижения на предишните столетия, докато виртуозитетът (а следователно и пасажът) би следвало да се приеме само като частен случай на майсторска музикална изява.

Във втората половина на миналия век виртуозността в клавирно-концертния жанр в Европа и САЩ тендира към разконцентриране, размиване – пасажът, в който тя е съсредоточена преди това, се разпростира по цялото протежение на творбата. Някои от българските авангардни клавирни концерти също следват тази посока на развитие (Лазар Николов), при други се наблюдава обратният процес.

В традиционния клавирен концерт в България се наблюдава запазване на класикоромантичната традиция на контраст между тематична яркост и пасажна обособеност.

В третото направление на 60-те години – фолклорното, силно се променя образността и вътрешната динамика на преживяването. Изразява се в свеждане на

конструкцията до диафоничните принципи с всичките възможни следствия за своеобразието в изграждането на творбата.

Горните явления в българската специфика на клавириния концерт се дължат до голяма степен на силната му връзка с романтичната традиция на жанра.

Title: PASSAGE AND VIRTUOSITY IN MUSIC OF THE SECOND HALF OF THE 20TH CENTURY AND THE BULGARIAN PIANO CONCERTO OF THIS PERIOD

Silvia Dimitrova Georgieva

Summary: After rationalizing a number of perceptions and definitions about passage in music, in this research the term will be understood as a musical construction with virtuoso character, in other words one of complicated for the hand texture in usually fast movement and therefore technically difficult.

“Virtuosity” is part of the terminological system of musicology. The attitude towards the term changes in the different periods of the musical history. During the 20th century “virtuosity” is still used albeit less frequently. This is because another term appears to be more suitable to the tendencies in musical reality in that time. It is relevant and important to talk now about mastership as a summary, an integral of mental top achievements of the previous century quality, while virtuosity (and consequently the related passage) should be adopted only as a private case of master musical expression.

In the second half of the previous century virtuosity in the piano concert genre in Europe and USA starts to trend towards dilution – the passage spreads on the whole texture of the work. Some of the Bulgarian avant-garde

piano concerto composers also follow this path (Lazar Nikolov), while others’ works of the same trend show the contrary process (Georgy Minchev, Ivan Spasov).

In the sphere of the traditional piano concerto in Bulgaria a preservation of the classical-romantic contrast between thematic and passage concentration is observed.

In the third trend of the 60s - the folklore one, the imagery and the inner movement of the experience of the work are remarkably changed.

The upper phenomena in the Bulgarian piano concerto are due to the strong linkage of the last connection to the romantic tradition of the genre.

ИЗПЪЛНИТЕЛСКО ИЗКУСТВО

6. **Илиана Тодорова Тодорова-Байчева**, Изпълнителска докторантура в НБУ с научен ръководител проф. Димитър Христов, д.н.

Доклад: **СЕМАНТИЧНИ ПРОМЕНИ В ПОНЯТИЕТО СИМФОНИЗЪМ ОТ ВЪЗНИКВАНЕТО МУ ДО ДНЕС**

Резюме: (Фрагмент от докторската дисертация “Принципите на симфонизма в някои образци на сонатната форма след Бетховен”)

Докладът разглежда постепенното формиране и съотношенията на понятията <симфония> и <симфонизъм> в критичните трудове на Александър Николаевич Серов /”Бетховен и его три стила”, “Письма о музыке к А. Д. Улыбишеву”, 1852/, формулирането му от Борис Владимирович Асафиев /”Пути к будущему”, 1917-18/ и натоваването му с различни семантични съдържания по-нататък през 20 век, различните ракурси, в които се разглежда от някои автори, вкл. и български; разпространето на понятието <симфонизъм> върху други музикални жанрове, излизането му от сферата на музиката и пренасянето му в литературата, поезията, изобразителното изкуство; опити за създаване на синкретични поетично-музикални творби /Андрей Белий, Валерий Брюсов/

Title: SEMANTIC CHANGES IN THE CONCEPT OF SYMPHONYSM FROM IT'S BEGINNING UNTIL NOWADAYS

Piana Todorova-Baicheva

Summary: This article goes into the question of gradual formation and correlation between the terms <symphony> and <symphonysm> in the critical works of Alexander N. Serov /"Бетховен и его три стила", "Письма о музыке к А. Д. Улыбишеву", 1852/, it's formulating by Boris Vl. Assafiev /"Пути к будущему", 1917-18/ and loading with various semantic contents during the 20th century; the authors (incl. bulgarians) getting new different angles on the concept of symphonysm, it's wide diffusion in other music genres and spheres of the art (literature, poetry, fine arts); first attempts of syncretic music-poetical works (Andrey Belyi, Valeri Brussov).

7. **Златка Петрова Златкова**, НБУ с научен ръководител проф. Димитър Христов, д.н.

Доклад: ПРЕРАБОТКИ ЗА ПИАНО НА ЧЕТИРИ РЪЦЕ. СИТУАЦИЯ И ПОЛЕ НА ПРАКТИКА

Резюме: Изброени са преработки:

а) собствени на автори върху техни произведения

б) на чужди произведения от други автори

Разполагат се в XIX и началото на XX и обслужват домашното музициране при отсъствие на звуконосители.

Title: ARRANGEMENTS FOR FOUR HANDS PIANO. SITUATION AND FIELD OF PRACTISE

Summary: The arrangements included are:

a) transcriptions of authors of their own works

b) transcriptions of other composers' works

The epoch in which the research is done is 19th and early 20th century for works that are in the music at home before the appearance of players and recorders.

8. **Николина Симеонова Кротева**, Югозападен университет "Неофит Рилски" – Благоевград с научен ръководител доц. д-р Мария Горанова

Доклад: ОСОБЕНОСТИ НА АКОМПАНИМЕНТА В ХОРОВАТА ЛИТЕРАТУРА СЪС СЪПРОВОД НА ПИАНО

Резюме: Анализирайки инструменталният пласт на хоровите творби със съпровод на пиано, прави впечатление различния композиторски подход към ролята на съпровода и неговите художествени функции. В докладът се разглежда разнообразен песенен материал, очертават се сходните музикални характеристики на аккомпаниращите фактурни пластове и се формулират три основни вида клавирен съпровод. Авторът описва отражението на тези видове съпровод върху практическата работа на пианиста с хорови състави.

Title: ACCOMPANY'S PECULIARITIES IN CHORUS LITERATURE WITH PIANO PARTS

Nikolina Simeonova Kroteva

Summary: Doing analysis of instrumental part of choral works with piano accompaniment, it becomes obvious the different composer's approaches to the role of the accompaniment and its creative functions. The report deals with diverse song material, differs similar music characteristics of texture stratus and formulates 3 basic types of piano accompaniment. The author describes reflection of these types of accompaniment on practical work of pianist with choral collectives.

9. **Христо Божанов Божанов**, НМА "Панчо Владигеров" с проф. д-р Илка Попова

Доклад: „МОМЧИЛ” И ДИМИТЪР УЗУНОВ В БЪЛГАРСКОТО МУЗИКАЛНО ИЗКУСТВО

Резюме: Докладът акцентира върху операта „Момчил” от Любомир Пипков, видяна през погледа на великия български тенор от средата на миналия век Димитър Узунов. В центъра на вниманието е работата на Димитър Узунов върху операта „Момчил” – творческите му постижения като изпълнител на две роли в тази опера, представена в Софийската народна опера и Балшой театър, както и като неин режисьор-постановчик в Русенската опера.

Title: THE “MOMCHIL” OPERA END DIMITAR UZUNOV IN BULGARIAN MUSICAL ART

Hristo Vojanov Vojanov

Summary: The main topic of this report is “Momchil”, Lubomir Pipkov’s opera which is seen through the eyes of the great Bulgarian tenor Dimitar Uzunov, who lived in the middle of the previous century. Dimitar Uzunov’s works on the opera “Momchil” is in the center of this report. It presents his creative achievements as a performer of two parts in that opera played in the Sofia National Opera and Bolshoi Theatre and also his work as a producer of “Momchil” in the Opera of Rouse.

10. **Ирина Харалампиева Харалампиева**, НМА „Панчо Владигеров” с научен ръководител проф. д-р Иля Йончев

Доклад: ВОКАЛНАТА ИНТЕРПРЕТАЦИЯ В ОПЕРАТА ДО ГЛУК – ОСНОВАНИЯ И ПРОБЛЕМИ

Резюме: Докладът представя най-съществените естетически и стилистични основания, обосновавали формирането на вокалната интерпретация в операта в периода на нейното утвърждаване като високо художествен музикално-сценичен жанр. В краткото изложение основно е очертано действието на т. нар. “Теория на афекта” (Afektenlehre), както и стиловете “барок” и “класицизъм”. Особено внимание е отделено и на формирането на вокалния оперен стил “бел канто” и породените от него проблеми в развитието на жанра.

Title: VOCAL INTERPRETATION IN THE OPERA TILL GLUCK - GROUNDS AND PROBLEMS

Irina Haralampieva Haralampieva

Summary: The report present the most essential aesthetical and stylistic grounds which formed the vocal interpretation in the opera in the period of its affirmation as a music dramatic genre of high artistic level. In the short expose fundamentally delineate the effect of the “Theory of affects” (Affektenlehre), such as the styles Baroque and Classicism. Special attention is on forming of the vocal opera style “bel canto” and coming from it problems in the genre development.

11. **Владимир Георгиев Попов**, НМА „Панчо Владигеров” с научен ръководител: проф. д-р Илка Попова

Доклад: ЩРИХИ ОТ ИСТОРИЯТА НА РУСЕНСКА ОПЕРА

Резюме: Основни сведения за историята на създаването на Русенска Опера. Проследяване твореския път на „знаменитата тройка” – Николай Здравков, Кирил Кръстев и Пенка Маринова.

Title: TOUCHES OF THE HISTORY OF ROUSSE STATE OPERA

Vladimir Georgiev Popov

Summary: Main information about the creation of the Rouse State Opera. Tracing of the creative way of “the celebrated triad” – Nikolai Zdravkov, Kiril Krastev and Penka Marinova.

ПЕДАГОГИЧЕСКИ ПОДХОДИ

12. **д-р Даниела Захариева Найденова, БНР**
Доклад: **ИНТЕРАКТИВНОСТ В ОБУЧЕНИЕТО ПО МУЗИКА**
Резюме: Интерактивните методи на работа принадлежат към най-новите тенденции в обучението. Главният елемент е груповата работа, която предлага качествено различно взаимодействие между учител и ученик, дава възможност за излагане на собствено мнение и изграждане на близка до детските представи поведенческа стратегия.
Title: INTERACTIVITY IN MUSIC EDUCATION
Daniela Zaharieva Naidenova
Summary: Interactive methods are one of the modern trends in the field of education. The main point is group work, which provides quality in a different manner of interaction teacher – student. There are chance to expose private opinion and built strategy of behaviour close to child’s mental pictures.
13. **Виктория Валентинова Захариева, НМА „Панчо Владигеров” с научен ръководител: проф. д-р Пенка Кадиева**
Доклад: **СОЛФЕЖЪТ И МУЗИКАЛНАТА ДИКТОВКА ПРЕЧУПЕНИ ПРЕЗ ПРИЗМАТА НА СЪВРЕМЕННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ**
Резюме: В обучението по солфедж, музикалната диктовка се е утвърдила като една от най-ефективните и основни форми на работа. Въпреки своите безспорни предимства, тя има и един основен недостатък, свързан с необходимостта от конкретно лице, което да провежда дейността и невъзможността да се използва в самостоятелната работа на учениците. Докладът представя опит този проблем да бъде преодолян чрез създаване на сборник с диктовки, които са записани на аудио носител по начин, който отговаря на възприетите принципи за провеждане на описаната дейност. Всички диктовки са създадени специално за сборника от Виктория Захариева и композитора Стоян Стоянов. Те са свързани тематично с три от разделите на дисертационния труд на автора, в които се изследва взаимодействието между музикално-слуховото обучение и теоретичните дисциплини фолклор, хармония и полифония.
Title: SOLFEGGIO AND MUSICAL DICTATION THROUGH THE LIGHT OF MODERN TECHNOLOGIES
Viktoria Valentinova Zaharieva
Summary: In solfeggio education, musical dictation has become one of the most efficient and basic work-methods. It has many irrefutable advantages, although there is one considerable disadvantage: the necessity of having someone to carry on the main work. That means that students can not work independently, without being assisted by a teacher. This article attempts a solution to the problem. The author has created a book of musical dictations audio-recorded in a way identical to the one taught in the classroom by the teacher. All dictations are created especially for the book from Victoria Zaharieva and the composer Stoyan Stoyanov. They are thematically related to three parts of the author’s dissertation – a research with respect to the interrelations between solfeggio training and the theoretical disciplines of music folklore, harmony and polyphony.
14. **Росица Панайотова-Григорова, НБУ с научен ръководител проф. Румен Цонев, д.н.**
Доклад: **ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА ПРИ ОБУЧЕНИЕТО ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА ВОКАЛНИ УМЕНИЯ В РАБОТАТА НА АКТЬОРА**

Резюме: При изграждането на вокални умения е нужно запознаване на актьорите – студенти с: музикалните понятия – гласообразуване, певческо дишане, певчески навици, темброва характеристика, динамичен диапазон.

Практически упражнения за физиологическата и психическа връзка с тези понятия. Гласови техники.

Title: THEORY AND PRACTICE IN THE PROCESS OF DEVELOPING VOCAL SKILLS IN AN ACTOR'S WORK

Rosiza Panajotova-Grigorova

Summary: In order to develop vocal skills it is necessary to acquaint the students-actors with a number of musical categories, such as: formation of the voice, specific breathing, specific vocal habits, timbre characterization, and dynamic range.

Practical exercises for a psychological and physiological connection with these categories. Vocal techniques.

15. **Мина Йорданова Иванова**, НБУ с научен ръководител проф. д-р Димитър Цанев и проф. Димитър Христов, д.н.

Доклад: УСПЕХИТЕ НА БЪЛГАРСКАТА КЛАВИРНА ШКОЛА ЗАД ГРАНИЦА

Резюме: Този опит за навлизане в проблематиката на музикалното обучение, чиито носители са възпитаници на Българската школа, е базиран на преподавателската им практика в чужбина, и по-специално в Кралство Тайланд и близката в геополитическо отношение като член на АСЕАН и принадлежаща към сродно културно-историческо пространство Република Сингапур, в лицето на Мина Иванова, full-time Lecturer in The Department of Music of Assumption University of Thailand, цигуларят Дарин Върбанов и пианистката Елена Методиева, преподаващи в Музикалното училище на Дарин Върбанов в Сингапур.

Title: THE CONTRIBUTION OF THE BULGARIAN MUSIC SCHOOL, ESPECIALLY THE PIANO SCHOOL, IN THE TEACHING OF STUDENTS AND PUPILS ABROAD

Mina Jordanova Ivanova

Summary: This experience for entering in the problematic of the music teaching, whose bearers are the graduates of the Bulgarian School, is based on their teaching practice abroad and especially in the Kingdom of Thailand and the adjacent from the geopolitical point of view as a member of ASEAN and belonging to a similar cultural and historic space Republic of Singapore, represented by Mina Ivanova, full-time Lecturer in the Department of Music of Assumption University of Thailand, the violinist Darin Varbanov and the pianist Elena Metodieva, giving lectures in the Music School of Darin Varbanov in Singapore.

РЕЛИГИЯ, МУЗИКА И ТАНЦ

16. **Якос Димитриу**, доктор на НБУ, Кипър

Доклад: ПРОЕКЦИИ НА CORI SPEZATI. "TE DEUM" НА ХЕКТОР БЕРЛИОЗ. МНОГОХОРОВОСТТА В КОНТЕКСТА НА ДРАМАТИЧНОТО

Резюме: "Te Deum" на Hector Berlioz представлява един от най-впечатляващите примери на многохоровост през XIX-ти век: *"Te Deum е без никакво съмнение най-грандиозната работа, която съм създавал."*¹ Склонността на Берлиоз към драматичната музика, „аз се отдадох изцяло на изучаването и на култа на

¹ Изказване от самия композитор (Хектор Берлиоз, Мемоари, българско издание, с. 361)

голямата драматична музика”², се преплита с неговия стремеж към традициите и техниките на musica sacra, чиято употреба е неизбежна. Той като радикален композитор, успява да обедини драматичното и драматургичното в рамките на ораториалното и сакралното. Неговият “Te Deum”, който представлява идеален пример за това обединение, „прегръща” големия полихоров състав, който създава плодотворна среда за полихоровите техники на cori spezzati.

Title: THE EXTENSIONS OF THE CORI SPEZZATI. “TE DEUM” OF HECTOR BERLIOZ. THE POLYCHORALISM WITH IN THE CONTEXT OF DRAMATISM

Yakos Dimitriu

Summary: “Te Deum” of Hector Berlioz is one of the most impressive examples of the polychoralism through 19th century: “*Te Deum is beyond any doubt the most grandiose work which I have created.*”¹ The inclination of Berlioz towards to dramatic music “*I am devoted entirely to the study and the cult of the great dramatic music*”², is interlaced with his tendency to the traditions and techniques of musica sacra, whose use is inevitable. Berlioz achieved to unify dramatism with dramaturgism in the boundaries of the oratorism and sacralism. His “Te Deum”, which represent an ideal example for this unification embraces the big polychoral ensemble and creates a fecund environment for the polychoral techniques of cori spezzati.

17. **Стефка Георгиева Венкова**, БАН – Институт за изкуствознание с научен ръководител ст.н.с. I ст. Кристина Япова, д.н.

Доклад: ОСОБЕНОСТИ НА ИЗТОЧНОКАТОЛИЧЕСКАТА ЛИТУРГИЧНА МУЗИКА

Резюме: Литургичната музика, присъща на Католическата църква от източен обряд в България, е разгледана в светлината на една нейна специфична особеност – съжителство на различни църковнопевчески традиции: източноправославно едногласно и многогласно пеене и католически духовни песни.

Title: SPECIFIC FEATURES OF THE EAST CATHOLIC LITURGICAL MUSIC

Stefka Georgieva Venkova

Summary: The liturgical music of the Eastern Rite Catholic Church in Bulgaria is considered in the light of a specific feature – the combination of different musical church traditions: Orthodox monophonic and polyphonic singing and Catholic religious songs.

18. **Мария Вълчанова Любенова**, БАН – Институт за Изкуствознание с научен ръководител проф. Елена Тончева, д.н.

Доклад: ВЪЗНИКВАНЕ НА РУСКОТО ХОРОВО МНОГОГЛАСИЕ И НЕГОВОТО ПРОЯВЛЕНИЕ В БЪЛГАРСКАТА ЦЪРКОВНА МУЗИКА ЧРЕЗ ТВОРБИТЕ НА А.Ф. ЛВОВ

Резюме: В настоящата студия е засегнат проблема за възникването на многогласното пеене в Русия и неговото място в творчеството на руските композитори от 18 и 19 в. Основни акценти в нея са: възникването на жанра духовен концерт и по-специално основните характеристики на така наречения партесен концерт и мястото му в руската музикална култура от този период. В този контекст се проследява обзорно творчеството на А.Ф.Лвов - един от най-изпълняваните руски композитори на църковни съчинения в българската и руска църковна практика. Главна причина за тази популярност е стремежът както на Лвов, така и на другите руски композитори от 18в. да създадът руски национален

² Виж Хектор Берлиоз, Мемоари, българско издание, с. 70, изказване на самия композитор.

¹ Statement of the composer (Хектор Берлиоз, Мемоари, Bulgarian edition, p. 361)

² Look Хектор Берлиоз, Мемоари, Bulgarian edition, p. 70, statement of the composer

музикален стил, освободен от чуждо влияние, какъвто всъщност е и стремежът на българските композитори в началото на 20в. – възтановяване на „истинския“ старобългарски църковен напев. В етапите на усилията по възтановяване на старите певчески традиции, именно Львов е един от тези, които се заемат с мисията да намери най-подходящия начин за хармонизация на стария руски църковен напев. Търсенията на руските автори в тази насока благоприятстват за запознаването на българските музикални дейци с “новата модерна” западноевропейска звучност, за да могат впоследствие те сами да станат творци на тази музика, присъединявайки България към европейската музикална общност.

Title: THE ORIGIN OF RUSSIAN CHORAL POLYPHONY AND ITS DISPLAY IN BULGARIAN CHURCH MUSIC THROUGH A.F.LVOV'S WORKS

Maria Valchanova Lubenova

Summary: This study refers to the issue of the origin of the multivoice singing in Russia and its place in the works of the 18th and 19th century Russian composers. This study was focused mainly on the origin of the genre called “spiritual concert” and more specifically the main features of the so called „*part singing*” concert and its place in the Russian culture from this period. In this context a general survey of the works of A. F. Lvov is provided, he is one of the most performed Russian composers of church works in the Bulgarian and Russian church practice. The main reason for such popularity is that Lvov and the other 18th century Russian composers strive for creation of a Russian national music style, free of foreign influence, just as likewise the Bulgarian composers strive at the beginning of the 20th century to restore the „authentic” Old-Bulgarian church air. At the various stages of their efforts for restoration of the old singing traditions it was Lvov who took up the mission to find the best way to harmonize the Old Russian church air. The quests of the Russian composers along this lines enabled the Bulgarian music workers to get acquainted with the “new modern” West-European melodiousness giving them the possibility to become the future creator of such music and to integrate Bulgaria into the European music community.

19. **Анелия Георгиева Карчева**, НБУ с научен ръководител проф. д-р Георг Краев
Доклад: **ПРАВОСЛАВЕН ЛИ Е ОБРЕДНИЯТ ОГЪН ВЪВ ФОЛКЛОРА**

Резюме: Процесите и формите на съжителство между старите народни вярвания, остатъците от езически обичаи или религиозно-митологични представи и християнската вяра в историята и структурата на средновековната култура на народа могат да бъдат разглеждани и интерпретирани от различна гледна точка – богословска, културологична, етнографска и фолклористична. Съществуват различни успешни опити за описание и изследване на тези процеси, които представляват интерес както за историята и филологията, така и за богословската наука, а на изследванията в тази област следва да бъдат предмет и на нови усилия за интердисциплинарни проучвания, които да допринесат за по-точно и задълбочено проникване в духовните корени на културата и сърцевината на религиозните вярвания на хората.

Title: IST ORTHODOX THE RITUAL FIRE IN BULGARIAN FOLKLOR

Anelia Gergieva Karcheva

Summary: The processes and forms of co-existence of the ancient popular believes, relicts of pagan customs or religious-mythological notions and the Christian faith in the history and structure of the medieval culture of the people could be considered and interpreted by different point of view—theological, cultural, ethnographical and folkloristic. There exist various successful attempts for describing and studies of these

processes, which are of interest for the history and philology, as well as for the theological science, and the researches in this field ought to be a subject also of a new efforts about an interdisciplinary examinations and to contribute to more precise and deeper penetration into the spiritual roots of the culture and the core of the religious believes of the people.

20. **Маргарита Маринова Кръстева-Стойчевска**, НБУ с научен ръководител проф. д-р Георг Краев

Доклад: **ХУДОЖЕСТВЕНА САМОДЕЙНОСТ И ФОЛКЛОР В БЪЛГАРИЯ ПРЕЗ ПЕРИОДА 1950-1970**

Title: **AMATEUR ART ACTIVITIES AND FOLKLORE IN BULGARIA DURING THE PERIOD 1944-1990**

Margarita Krusteva-Stoichevska

Summary: The problem about relation between amateur art activities and folklore is under consideration during the period 1944-1990. In this paper are included main periods in development of amateur art activities in Bulgaria, also the main governing structures in this sphere. I look for maksimal correctly determination of topic amateur art activities, also the relation between both. What is the common and different between both.

ДРЕВНИ КУЛТУРИ

21. **д-р Миглена Михайлова Ценова-Нушева**, н.с. I ст. в БАН – Институт за Изкуствознание

Доклад: **ДРЕВНОКИТАЙСКИ КОНЦЕПЦИИ ЗА МУЗИКАТА (乐 YUÈ) –**

ПРОЕКЦИИ В ПЕКИНСКАТА ОПЕРА (京剧 JĪNG JŪ)

Резюме: В китайските древни текстове *музиката* изначално се осмисля като разносъставна и същевременно еднородна. Обозначаващото я събирателно понятие *юе* включва също и представите за поезия, живопис, архитектура, танц, церемония, сервиране на маса, лов.

За да разберем *Пекинската опера*, която е интригуваща с едновременната комплексност и хомогенност на елементи и изразности, обвързвани в западния свят с различни видове изкуство, особен оважно е да се вгледаме в китайските концепции за това що е музика и във вярванията за факторите, които обуславят музикалното изкуство.

Title: **ANCIENT CHINESE CONCEPTIONS OF MUSIC (乐 YUÈ) –**

PROJECTIONS IN PEKING OPERA (京剧 JĪNG JŪ)

Miglena Mihailova Zanova-Nusheva

Summary: *Music* in Chinese ancient treatises has originally been interpreted as multifarious and at the same time homogeneous. *Its* indicating collective notion *юе* includes also the ideas of poetry, painting, architecture, dancing, ceremony, table setting and hunting. In order to understand the *Peking opera*, which is intriguing with its simultaneous complexity and homogeneity of elements and expressions, connected to different types of art in the Western world, it is particularly important to gaze into the Chinese concepts of what music is and into the believes about the factors that determine the art of music.

22. **Йордан Красимиров Банев**, НМА „Панчо Владигеров” с научен ръководител проф. д-р Иля Иончев

Доклад: ПИТАГОРЕЙСКО МУЗИКАЛНО МИСЛЕНЕ И ЧИСЛОВОСТ. ЕДИН НАДМАТЕМАТИЧЕН ХИМН

Резюме: Разглеждайки питагорейското учение за силата на музиката, вниманието ще бъде съсредоточено в предхождащата всяко математическо построение музикална традиция, силата и овладяването на която са лостове, задължаващи ума да търси рационални обяснения. Подходът към въпроса ще бъде наречен *анагогичен*, т.е. такъв, който възхожда към причинно-смысловия ход на музикалните феномени, а не следва тяхното вторично изкусяване от музикологичния дискурс. По този начин научноисторическото делене на античното музическо мислене на дорефлективно-традиционалистко, до времето на Питагор, и рефлективно-традиционалистко, от Питагор насетне, на преход от Мит към Логос или просто казано на високо и традиционно ще бъде смятано за неточно по отношение на питагорейското музикалното мислене.

Title: MUSICAL THOUGHT IN PYTHAGOREAN MATHEMATICS: A HYMN TRANSCENDING NUMBERS

Jordan Krasimirov Banev

Summary: The paper examines the teaching of Pythagoras on the power of music and focuses in particular on his understanding of the living musical tradition as the foundation of all mathematical analysis of music. According to Pythagoras, living musical experience is the chief reason which compels the human mind to search for a rational explanation of the power of music. In this paper, the quest for musical meaning is not carried out through an abstract musicological discourse but takes an *anagogical* approach, ascending from the musical phenomena to the analysis of their causality. In this way the historical-scientific affirmation of the existence of a transition between 'mythos' and 'logos' which distinguishes two types of ancient musical thought (the 'pre-analytical' before Pythagoras and the 'analytical' after him) are shown to be incorrect representations of Pythagoras' own thought.

ПОП МУЗИКА

23. **Александър Борислав Нушев**, БАН – Институт за Изкуствознание с научен ръководител ст.н.с. I ст. Клер Леви, д.н.

Доклад: ЧИЯ Е ТАЗИ ТЕМА? ГРУВИ-ПОДХОДЪТ КАТО ИДЕНТИФИКАЦИОНЕН СТИЛОВ И ГЕОГРАФСКИ МАРКЕР

Резюме: Целта на доклада е да насочи вниманието към метроритмическите и стилови модификации на една и съща музикална тема и по-специално към популярната музика от втората половина на XX век. Разглеждайки кавъри на песента „Eleanor Rigby” на Бийтълс, разсъжденията проследяват жанрови, метроритмични и темпови трансформации в много широк диапазон: от Ар’ен Би и Рее до Дет и Траш метъл...

Title: WHOSE THEME IS THAT? GROOVE-METHOD LIKE AN IDENTIFICATIONAL, STYLISTIC AND GEOGRAPHICAL SIGN

Aleksandar Borislavov Nushev

Summary: The object of the present text is to study rhythmical transformations of one musical theme, and specially in the pop music from the second decade of XXth century. Discussing covers of the Beatles’ song „Eleanor Rigby”, the paper traces out the genre, rhythmic and absolute tempo transformations in very wide range: from R’n B and Reggae to Death and Trash Metal...

24. **Илиян Георгиев Парасков**, НБУ с научен ръководител проф. д-р Панайот Панайотов

Доклад: **ПРОИЗХОД И СТИЛОВЕ В БРАЗИЛСКАТА ПОПУЛЯРНА МУЗИКА**
Резюме: Бразилската музика е естествен, но необикновен резултат от столетия на интеркултурни и расови преливания. Процесът на смесване на трите раси индианци, африканци и европейци ражда уникална микстура от първични ритми, елегантност, тъга, духовност, забавления и секс. Ще отличим някои от най-характерните стилове допринесли за неповторимото звучене на бразилската популярна музика.

Title: FORMATION OF THE BRAZILIAN POPULAR MUSIC (MPB) – IDENTITY AND INTEGRATION

Ilijan Georgiev Paraskov

Summary: The Brazilian music is a natural, but rather extraordinary result of centuries of intercultural and racial mixing. The process of merging the three races- American indians, Africans and Europeans created a unique concoction of tribal rhythms, grace, sorrow, spirituality, fun and sex. Some of the styles that contributed to the unique sounding of the *Musica Popular Brasileira* will be pointed out.

УПРАВЛЕНИЕ И ПРОДУЦЕНТСТВО В МУЗИКАТА

25. **Диана Йовчева Дечева**, Фондация “Панчо Владигеров”, Шумен

Доклад: **РЕАЛИЗАЦИЯ НА ЕФЕКТИВЕН МЕНИДЖМЪНТ ПРИ ПРОВЕЖДАНЕ НА КОНКУРС**

Резюме: Разработването на темата е резултат от натрупания опит през изминалите 16 години от създаването на Фондация „Панчо Владигеров”, която е инициатор за провеждането в Шумен на международните и национални конкурси на името на Панчо Владигеров. По същество това е продължаването на една утвърдена в годините, традиционна форма на изява на музикантите – конкурсът или музикалното състезание в нови и много по-различни обществени и пазарни условия. До сега този натрупан опит не е описан, а има определено положителни резултати, които биха помогнали в организацията на музикалния живот.

Основните моменти в представянето на темата са:

- информация за провежданите в Шумен конкурси на името на Панчо Владигеров и направен анализ за периодичността и ритмичността при организирането им, което поставя рамката, в която е извършено наблюдението върху процесите.
- мениджмънтът в културата и мястото му в дейността на нестопанските организации, което позволява конкурсът да се разглежда като културен продукт с характерни страни и специфика.

Направените наблюдения и изводи относно планирането, подготовката и провеждането на конкурсите „П.Владигеров” в Шумен показват необходимостта от реализирането на успешен мениджмънт при създаването на културен продукт и при управлението на отделните му етапи.

Title: REALIZATION OF THE EFFICIENT MENAGEMENT ON LEADING OF COMPETITION

Diana Jovcheva Decheva

Summary: The elaboration of the theme is a result of the accumulated experience during past 16 years from the creation of the Foundation „Pancho Vladiguerov”, which is the initiator of the implementation in Shumen of the international and national Competitions in the name of the Bulgarian Composer Pancho Vladiguerov. In essence this is the continuing of a recognized traditional form of appearance of the musicians– the contest or the musical competition in a new and quite different social and market conditions.

Until now this accumulated experience has been not described, but there are a results, which could help in the organization of the musical life. So effectuated observations and solutions, regarding the planning, preparation and the holding of the competitions “Pancho Vladiguerov” in Shumen, demonstrate the necessity of the realization of successful management in making a culture product and controlling its particular stages.